Diyabet Teknolojisi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Diyabet Teknolojisi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20013

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Diyabet Teknolojisi Ölçe?i'nin (DTÖ) bu akademik giri?i, ölçe?in Türkçe popülasyon üzerindeki geçerlik ve güvenirlik çal??malar?n? özetlemektedir. Ölçek, özellikle diyabet yönetiminde kullan?lan çe?itli teknolojik araçlara (örne?in, sürekli glikoz monitörleri, insülin pompalar?) yönelik bireylerin tutumlar?n?, alg?lar?n? ve kullan?m istekliliklerini ölçmek amac?yla uyarlanm??t?r. Çal??ma, **Ecem Can** taraf?ndan 2019 y?l?nda Koç Üniversitesi'nde tamamlanan yay?mlanmam?? bir yüksek lisans tezi kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir. Bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu psikometrik yöntemlerle test ederek alandaki kullan?m?na zemin haz?rlam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Diyabet, Teknoloji, Diyabet Teknolojisi Ölçe?i, Uyarlama, Psikometri, Sa?l?k Psikolojisi, Geçerlilik, Güvenirlik.

Yazarlar

Ecem Can

Amaç

Diyabet Teknolojisi Ölçe?i'nin temel amac?, diyabetli bireylerin hastal?klar?n? yönetmek için kulland?klar? veya kullanmay? dü?ündükleri teknolojik cihazlara yönelik psikolojik ve davran??sal e?ilimlerini sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçek, bireylerin teknolojiye kar?? sahip oldu?u **olumlu ve olumsuz tutumlar?**, alg?lanan kolayl???, fayday? ve kullan?m engellerini de?erlendirerek, sa?l?k profesyonellerine ki?iselle?tirilmi? tedavi ve e?itim stratejileri geli?tirmede yard?mc? olmay? hedefler.

Uyarlama çal??mas?n?n özel amac? ise, uluslararas? geçerlili?i kan?tlanm?? olan bu ölçe?i Türk kültürüne ve diline uygun hale getirerek, Türkiye'deki diyabetli popülasyonun teknoloji kabul düzeylerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçebilecek bir araç sunmakt?r.

Yap?

Diyabet Teknolojisi Ölçe?i, genellikle diyabet yönetiminde teknoloji kabulü ve kullan?m?na ili?kin çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Bu yap?, bili?sel ve duygusal bile?enleri içerebilir. Ölçülen temel psikolojik yap?lar aras?nda **Alg?lanan Kullan?m Kolayl???**, **Alg?lanan Fayda**, Teknoloji Kayg?s? ve Teknolojiye Güven gibi faktörler bulunmaktad?r. Ölçek, bireylerin karma??k t?bbi cihazlar? ö?renme ve günlük rutinlerine entegre etme konusundaki motivasyonlar?n? ve engellerini

ARABPSYCHOLOGY.COM

ortaya koyar.

Uyarlama çal??mas?nda, orijinal ölçe?in teorik yap?s?n?n Türkçe örneklemde korunup korunmad???, faktör analizi teknikleri kullan?larak incelenmi?tir. Bu, ölçe?in ölçtü?ü yap?n?n kültürel ba?lamda da tutarl? oldu?unu göstermek için kritik öneme sahiptir.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas?nda geçerlilik analizleri yap?lm?? olup, bu analizler genellikle kapsam geçerli?i (uzman görü?leri ile), yap? geçerli?i (faktör analizi ile) ve ölçüt geçerli?i (ilgili d??sal de?i?kenlerle korelasyon) a?amalar?n? içerir.

Kaynak referans?nda (Can, 2019) belirtildi?i üzere, uyarlama çal??mas?nda ölçe?in Türkçe formunun, ölçmeyi amaçlad??? teorik yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini belirlemek için kapsaml? geçerlik çal??malar? yürütülmü?tür. Detayl? geçerlik katsay?lar? ve istatistiksel sonuçlar, Koç Üniversitesi'nde sunulan yay?mlanmam?? yüksek lisans tezinde yer almaktad?r.

Güvenirlik

Diyabet Teknolojisi Ölçe?i'nin Türkçe formunun güvenirlik çal??malar?, ölçek maddelerinin iç tutarl?l???n? ve zamana kar?? kararl?l???n? de?erlendirmeyi amaçlam??t?r. ?ç tutarl?l?k güvenilirli?i genellikle **Cronbach Alfa katsay?s?** ile rapor edilir ve bu katsay?n?n yüksek olmas? (genellikle .70 veya üzeri), ölçe?i olu?turan maddelerin ayn? yap?y? ölçme konusunda tutarl? oldu?unu gösterir.

Can (2019) taraf?ndan yap?lan çal??mada, ölçe?in alt boyutlar?n?n ve toplam puan?n?n güvenirlik katsay?lar? hesaplanm??t?r. Yüksek bir güvenirlik düzeyi, ölçekten elde edilen puanlar?n rastgele hatalardan ar?nm?? oldu?unu ve tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verece?ini garanti eder.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla, Türkçe uyarlama sürecinde Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in orijinal yap?s?n?n (yani, kaç alt boyuttan olu?tu?unun) Türk örnekleminde de do?rulan?p do?rulanmad???n? belirlemek için hayati önem ta??r.

Tez çal??mas?nda, genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ile ölçek maddelerinin kültürel adaptasyon sonras? gösterdi?i desenler incelenmi? ve ard?ndan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile elde edilen yap?n?n teorik modele uyumu test edilmi?tir. Bu analizlerin sonuçlar?, ölçe?in teknoloji kabulü gibi karma??k bir yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü destekler nitelikte olmal?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Tipi: Uyarlama Çal??mas? (Orijinal ölçe?in Türkçe'ye adaptasyonu).

Format: Orijinal ölçe?in format?na ba?l? olarak, genellikle **Likert Tipi Derecelendirme** kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. (Kaynakta derecelendirme bilgisi '-' olarak verilmi?tir, ancak psikometrik ölçekler genellikle 4, 5 veya 7 noktal? Likert format?n? kullan?r.)

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Diyabet hastalar? (Tip 1 veya Tip 2), özellikle diyabet yönetiminde teknoloji kullanan veya kullanma potansiyeli olan bireyler.

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Yüksek lisans tezleri genellikle yeti?kin popülasyonu hedefler).

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas? için belirlenen örneklem grubu, çal??man?n yap?ld??? co?rafi bölgedeki (?stanbul, Koç Üniversitesi ba?lant?l?) diyabetli bireylerden olu?mu?tur.

Test Metodolojisi: Çeviri-Geri Çeviri yöntemi (Translation-Back Translation) kullan?larak dilsel denklik sa?lanm??, ard?ndan pilot uygulama ve son olarak kapsaml? psikometrik analizler uygulanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Diyabet Yönetimi, Sa?l?k Teknolojisi, Alg?lanan Kolayl?k, Tutum Ölçe?i, **Ecem Can**, Koç Üniversitesi, Güvenirlik Analizi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri Kayna??nda Belirtilmemi?tir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: eccan@kuh.hu.edu.tr (Sorumlu Yazar ?leti?im Bilgisi).

Yaz??ma Adresi: Koç Üniversitesi, ?stanbul (Tez Ba?l?l???).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinal geli?tiricisi taraf?ndan ticari olmayan akademik kullan?ma izin verilip verilmedi?i bilgisi aç?kça belirtilmemi?tir; ancak Türkçe uyarlamay? kullanan ara?t?rmac?lar?n sorumlu yazar **Ecem Can** ile ileti?ime geçmeleri veya orijinal ölçek sahibinden izin almalar? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ücret: Akademik kullan?m için genellikle ücret talep edilmez, ancak yazardan izin al?nmas? zorunludur.

Test Y?l?: Türkçe Uyarlama Çal??mas? **2019** y?l?nda tamamlanm??t?r.

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: diyabet-teknolojisi-olcegi-toad.pdf

Kaynakça

Can, E. (2019). *Diyabet Teknolojisi Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas?n?n geçerlilik ve güvenirlilik çal??mas?* . Koç Üniversitesi, ?stanbul.

Tez ba?lant?s? YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde mevcuttur: tez.yok.gov.tr

Diyabet Teknolojisi Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam listesi için lütfen sorumlu yazar Ecem Can'?n yay?mlanmam?? yüksek lisans tezine (Can, 2019) ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM